

Aandacht voor de Slag om Groningen van 13 tot 16 april 1945

Van 13 tot 16 april 1945 vocht de 2de Canadese Infanteriedivisie een zware slag uit om de stad en het omliggende gebied van de Duitse bezetters te bevrijden. Hoewel deze slag het aanzicht van de stad voorgoed heeft veranderd, wordt hier tijdens de 4de en 5de mei weinig aandacht aan besteed. Onterecht, vindt Joël Stoppels, gids en oprichter van Battlefields Tours. Hij legt graag uit waarom de Slag om Groningen meer aandacht verdient in onze collectieve herinnering.

In de geschiedschrijving over de Tweede Wereldoorlog is de Slag om Groningen relatief onderbelicht gebleven. Volgens Joël komt dit doordat de focus vooral ligt op de militaire operaties in Duitsland en minder op het zuiveren van de Noord-Nederlandse kustlijn. Daarnaast ligt het accent van de herdenking vooral op de bevrijding van Nederland en op de slachtoffers die tijdens de Tweede Wereldoorlog en daarna door oorlogsgeweld om het leven zijn gekomen.

Voorgoed veranderd
Joël, die zich beroepshalve vooral bezighoudt met de bevrijding van het noorden van Nederland, vindt dit jammer omdat de gebeurtenissen tijdens de Slag om Groningen het uiterlijk van de stad voorgoed

hebben veranderd. “Wie goed kijkt, ziet vandaag de dag nog steeds de kogelgaten in de Martinitoren. Het oude V&D-gebouw en het ABN AMRO-kantoor zouden er nooit zijn geweest als de prachtige gevelpannen niet volledig vernietigd waren”, vertelt Joël.

De Slag om Groningen
Ook als je kijkt naar de militaire geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, is de Slag om Groningen de moeite waard om te herinneren. “We kunnen echt spreken van een slag. Waar veel gebieden werden bevrijd, omdat de Duitsers zich al snel gewonnen gaven, werd er om Groningen nog hevig gevochten. Johannes Albrecht Blaskowitz, bevelhebber van de Duitse verdediging in Nederland, had de commandant in Groningen de opdracht gegeven de stad tot op het bot te verdedigen.”

Canadese Soldaten
“Voor de Canadese soldaten was de Slag om Groningen het enige Stadsgevecht op Nederlands grondgebied”, zegt Joël. “De gevechten waren intens, en dat schreven de Canadezen, die al behoorlijk wat heftige slagen in Normandië en Italië hadden meegemaakt.” Volgens Joël speelde ook mee dat de soldaten, nu de overwinning zo dichtbij leek,

Op de foto: Joël Stoppels.

voorzichtiger waren dan aan het begin van de oorlog. De Canadezen hadden overigens ook het bevel gekregen om extra voorzichtig met de bevolking om te gaan en zoveel mogelijk gebouwen te sparen. Dit is op de Grote Markt helaas niet gelukt.

Einde van de Tweede Wereldoorlog
Uiteindelijk zijn er 43 Canadezen gesneuveld en 166 Canadezen gewond geraakt. Tijdens de gevechten zijn 110 burgers omgekomen. De Duitse

verliezen worden geschat op 300, waarvan 130 gedood zijn in actie. Nadat Groningen was bevrijd, moesten de Canadezen doorstoten richting Delfzijl. Daar wachtte de volgende zware slag voordat de Duitsers zich op 8 mei eindelijk overgaven.

Op 16 april 2025 wordt er voor het eerst groots stilgestaan bij de bevrijding van het noorden van Nederland. In de Akerk vindt een feestelijk evenement

plaats in aanwezigheid van vertegenwoordigers uit de vier betrokken provincies. De NOS doet verslag van dit evenement. NOS 80 jaar Bevrijding: Noordoost-Nederland

Zie ook: Woensdag 16 april, van 20:28 tot 21:13 uur, NPO 2 en wereldwijd via BVN. Vanaf 20:35 uur is er een uitgebreider artikel over de Slag om Groningen te vinden op de website van de gemeente Groningen.

Nieuws uit Centrum

Nieuw gebouw VRIJDAG maakt vernieuwing oostkant binnenstad compleet

Eind 2026 moet het helemaal af zijn: het gloednieuwe gebouw van kunst- en cultuurcentrum VRIJDAG aan de Sint Jansstraat in Groningen. Voor VRIJDAG het begin van een nieuw tijdperk met voor het eerst alle activiteiten onder één dak. En voor de oostelijke binnenstad het sluitstuk van een ingrijpende en geslaagde vernieuwing van een van de oudste stukjes van Groningen. Met behoud, uiteraard, van drie rijksmonumenten en de gevel van een gemeentelijk monument ‘licht’. Projectmanagers Elzo Dijkhuis en Erwin Kloen kijken terug en vooruit.

In het statige pand Martinikerkhof 11, op de hoek van het straatje dat naar de fietsenstalling onder het Forum leidt, hebben Elzo en Erwin in een vergaderkamer drie witte maquettes op de tafel gezet. Eentje van de nieuwbouw van VRIJDAG, eentje van de vernieuwde oostkant van de binnenstad (het gebied tussen de oostzijde van de Grote Markt, de Poelestraat, Schoolstraat en Sint Jansstraat/Martinikerkhof) en eentje van de oude situatie. Ze hebben de maquettes meegenomen vanuit het gemeentekantoor aan het Gedempte Zuiderdiep naar dit pand, waar de gemeente momenteel vergaderruimtes heeft. Daarnaast dient het rijksmonument nu als werkruimte en kantine voor BAM, de aannemer die de nieuwe behuizing van VRIJDAG bouwt.

Referendum
Wat niet op de maquettes staat, is de noordwand van de Grote Markt, met ABN AMRO en de voormalige V&D. Terwijl dáár dit verhaal eigenlijk begint. “In 2001, nadat het plan voor de noordwand in een referendum werd wegge-

Op de foto: Projectmanagers Erwin Kloen (links) en Elzo Dijkhuis.

stemd, is men gaan nadenken over de oostwand”, vertelt Elzo. “Na sloop vanaf 2011 en nieuwbouw vanaf 2012 was het Forum uiteindelijk in 2019 klaar en in 2021 was de oostwand ook zover. Ondertussen was het gebouw van de Muziekschool aan de Sint Jansstraat aan vervanging toe en vormde de Muziekschool samen met het Kunstencentrum de nieuwe organisatie VRIJDAG. De bouw van het nieuwe onderkomen voor VRIJDAG is nu in volle gang en als dat klaar is pakken we dit pand, Martinikerkhof 11, aan.”

Vrouwenopvang
“Hier zat voorheen stichting Het Kopland, een vrouwenopvang”, vertelt Erwin. “Toen Het Kopland in 2017 naar nieuwbouw in de Oosterparkwijk is verhuisd, heeft de gemeente dit pand gekocht. Door het vertrek van de vrouwenopvang ontstond de kans om alle activiteiten van VRIJDAG hier op één plek onder te brengen. Dat sluit ook mooi aan

op de functies van het Forum.”

Winkels en appartementen
“Martinikerkhof 11 is wel onderdeel van het bouwblok, maar gaat niet helemaal bij VRIJDAG horen. Een deel van het pand krijgt een andere functie, maar die is nog niet bekend”, zegt Erwin. “In de nieuwbouw van VRIJDAG komen op de begane grond trouwens ook nog wat commerciële ruimtes.” Elzo legt uit waarom: “In de plint van zo’n groot gebouw moet je een beetje levendigheid hebben. Zo krijgt het gebouw ook een winkel- of kantoorruimte bij de ingang van de fietsenkelder. En daarboven drie appartementen. Het is goed als er aan de Nieuwe Markt ook mensen wonen.” Erwin: “Dan brandt er ’s avonds licht als de mensen thuis zijn. Dat is toch anders dan wanneer er bijvoorbeeld een bedrijf zit dat om 18:00 uur dichtgaat.”

Lees het hele artikel op onze website: gemeente.groningen.nl/nieuws-overzicht.

€ 400,- extra voor kosten langdurige ziekte of beperking

Aanvragen kan tot 1 december

Maak je extra kosten door een langdurige (chronische) ziekte of een beperking? En was je bruto jaarinkomen in 2024 niet hoger dan:

- Alleenstaande (ouder) zonder pensioen: € 22.961,- bruto
- Gehuwd/samenwonend zonder pensioen: € 32.804,- bruto
- Alleenstaande (ouder) met pensioen: € 25.675,- bruto
- Gehuwd/samenwonend met pensioen: € 34.840,- bruto

Dan kun je mogelijk € 400,- extra geld (Meerkostenregeling) hier aanvragen: gemeente.groningen.nl/meerkostenregeling.

Vraag vóór 1 december de Meerkostenregeling aan! Dit extra geld heeft geen gevolgen voor je eventuele toeslagen.

Hulp nodig? Ga naar een van de WIJ teams. Daar zitten mensen die je kunnen helpen met de aanvraag.

Meer tips en regelingen vind je in het boekje **Mooi meegenomen** gemeente.groningen.nl/mooi-meegenomen. Of haal een exemplaar bij een van de WIJ teams, de gemeentelijke loketten of de bibliotheek.

Website gemeente.groningen.nl

Bellen
14 050
 Whatsapp
06 12 82 39 73

Wij geven antwoord op werkdagen tussen 8:30 en 17:00 uur.

Loketten Kijk voor bezoekadressen en openingstijden op gemeente.groningen.nl/contact of bel ons.

Vergunningsaanvragen en plannen [gemeente.groningen.nl/](https://gemeente.groningen.nl)

bekendmakingen-en-regelingen
Download de app *OmgevingsAlert* of neem een abonnement op de e-mailservice.

LinkedIn
 groningen050
 gem_groningen
 gemeente_groningen
 gemeente.groningen.nl/nieuwsbrieven